

De Insulis inuentis

Columbus Letter

22/25
J. 15. 21
P.B. #4

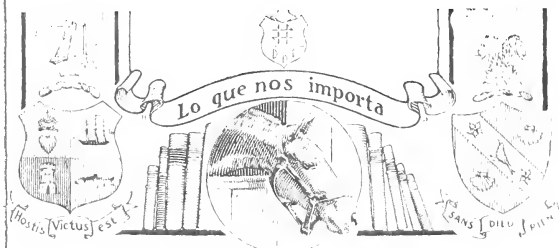
McKEW PARR COLLECTION

MAGELLAN
and the AGE of DISCOVERY

PRESENTED TO
BRANDEIS UNIVERSITY • 1961

293/0

104

De Insulis inuentis

Epistola Kristoferi Colom (cui etas nostra multū debet: de Insulis in mari Indico nup inuētis. Ad quas perquirendas octauo antea mense: auspicijs et ere Inuictissimi Fernandi Hispaniarum Regis missus fuerat) ad Abag- nificum dñm Raphaelez Sanxis: eiusdē sere- nissimi Regis Thesaurariū missa. quam nobi- lis ac litterat⁹ vir Aliander d Cosco: ab His- pano ydeomate in latinū conuertit: tercio kl's Abaij. ad. cccc. xcij. Pontificatus Alexandri Sexti Anno Primo.

Gloriam susceptę prouintie rem p-
fectam me psecutum fuisse: gratū ti-
bi fore scio: has pstitui exarare: que
te vniuscuiusq; rei in hoc nostro iti-
nere geste inuenteq; admoneāt. Tricesimo ter-
tio die postq; Gadibus discessi: in mare Indi-
cū perueni: vbi plurimas Insulas innumeris
habitas hominib⁹ reperi: quas oim p seli-
cissimo Rege nostro: preconio celebrao ⁊ ve-
xillis extensis: cōtradicante nemine possessio-
nē accepi. primeq; earum: diuī Saluatoris no-
men imposui (cuius fret⁹ auxilio) tam ad hāc
q; ad ceteras alias puenim⁹. Eam vero Indi

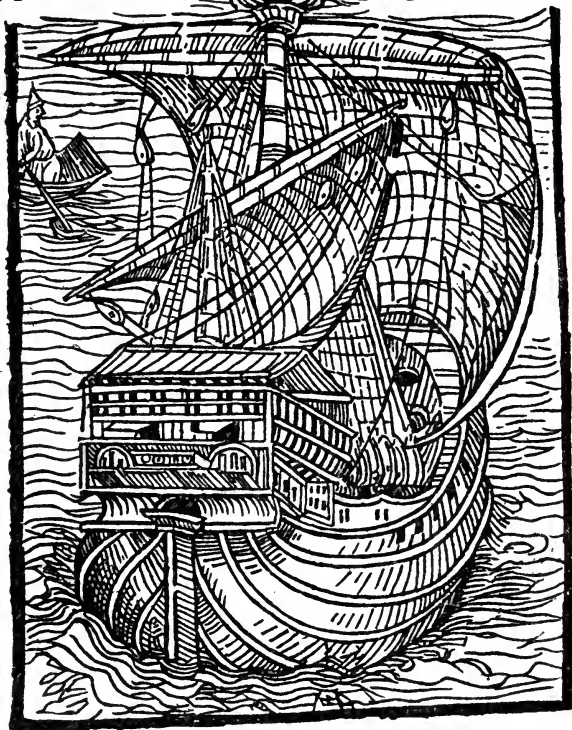
Euanabanyu vocant. Aliaꝝ etiã vnã quanq̃
nouo nomine nuncupauī. Quippe aliam Insu
lam Sancte Marie Cōceptiōis. aliam Fernā
dinam. aliaꝝ Hyspabellam. aliaꝝ Iobanam. ⁊ sic
de reliquis appellari iussi. Quāprimū ī eā In
sulam quā dudū Iobanam vocari dixi apuli
mus: iuxta eiꝰ litus occidentē versus aliquā
tulum processi: tamqꝫ eam magnā nullo reper
to sine inueni: vt non insulam: sed cōtinentem
Lhatay prouinciã esse crediderim: nulla tamē
vidēs oppida municipiaue in maritimis sita cō
finibus: preter aliquos vicos ⁊ p̃edia rustica:
cum quorū incolis loqui ne quibam: quare si
mūl ac nos videbant surripiebāt fugam. Pro
gre diebar vltra: existimans aliquam me urbē
villasue inuenturum. Deniqꝫ videns qꝫ longe
admodum p̃gressis: nihil noui emergebat: et
huiusmodi via nos ad Septentrionem defere
bat: qꝫ ipse fugere exoptabam: terris etenim re
gnabat b̃uma: ad austrumqꝫ erat in voto cō
tendere: nec minus ventri flagitantibus succe
debāt. cōstitui alios nō operiri successus: et sic
retrocedens ad portum quendam quem signa
ueram sum reuersus: vnde duos hoies ex no
stris in terram misi. qui inuestigarent: esset ne
Rex in ea prouincia/urbesue alique. Hic per

tres dies ambularūt: inuenerūtq; innumeros
populos ⁊ habitatōes: paruas tñ et absq; vllō
regimine: quapropt̃ redierūt. Interea ego iā
intellerā a q̃busdam Indis: quos ibidē su-
sciperā: quō hmōi prouincia: insula quidem
erat. ⁊ sic perrexi orientē versus: ei⁹ semp strin-
gens lictora vsq; ad miliaria. cccxxij. vbi ipsi⁹
insule sunt extrema. hinc aliā insulā ad orien-
tem prosperi: distantem ab hac Iohana milia-
ribus. liiij. quā prorsus Hispanam dixi: in eā-
q; cōcessi: ⁊ direxi iter quasi p Septentrionez
quēadmodū in Iohana ad orientem: miliaria
dxliij. que dicta Iohana ⁊ alie ibidem insule
q̃ fertillissime existunt. Hec multis atq; tutissi-
mis ⁊ latis: nec alijs quos vnq̃ viderim cōpa-
randis portib⁹: est circūdata. multi maximi ⁊
salubres hanc interfluūt fluuij. multi quoq; et
eminētissimi in ea sunt montes. Omnes be insu-
le sunt pulcerrime ⁊ varijs distincte figuris: p-
uie: ⁊ maxima arboꝝ varietate sidera lamben-
tiū plene: q̃s nūq̃ folijs priuari credo: quip-
pe vidi eas ita virētes atq; decoras: ceu mēse
Māio ī hispania solēt eē: q̃ ⁊ alie flo:ētes: alie
fructuose: alie ī alio statu: s̃m vnus cuiusq; q̃ li-
tatē vigebāt: garriebat philomena: ⁊ alij passe-
res varij ac inumeri: mēse Nouēbris q̃ ip̃e per
eas deambulabā. Sunt p̃terea in dicta insula

Iobana septē vel octo palmarū genera: q̄ pce-
ritate ⁊ pulchritudinē (quēadmodū cerere oēs
arbores/herbe/fructusq̄) n̄as facile exuperāt
Sūt ⁊ mirabiles pin⁹/agri/⁊ prata vastissima/
varie aues/varie mella/variaq̄ metalla:ferro
excepto. In ea aut̄ quā Hispaniā supra dixim⁹
nūcupari: maximi sunt mōtes ac pulcri:vasta
rura/nemora/ campi feracissimi/seri/pacisq̄ ⁊
cōdendis edificijs aptissimi. Portuū in hac in-
sula cōmoditas: ⁊ pstantia fluminū copia salu-
britate admixta hoīm:q̄ nisi quis viderit: cre-
dulitatē supat. Huius arbores pascua ⁊ fruct⁹
multum ab illis Iohane differūt. Hec p̄terea
Hispana diuerso aromatis genere/auro/mes-
tallisq̄ abundat.cui⁹ quidē ⁊ oīm aliarū quas
ego vidi: ⁊ quarū cognitiōnē habeo:īcole vtri-
usq̄ sexus nudi semp̄ incedūt: quēadmodum
edunt in lucem.p̄ter aliquas feminas. q̄ fo-
lio frondeue aliq̄: aut bombicino velo: pudē-
da operiūt:qđ ip̄e sibi ad id negocij parāt. Ca-
rent hī oīes (vt supra dixi) quocunq̄ genere
ferri.carent ⁊ armis:vt̄pote sibi ignotis nec ad
ea sūt apti.nō pp̄ corpis deformitatē (cū sint
bī formati)sz qz sūt timidi ac pleni formidine.
gestāt tñ p armis arū dīnes sole p̄stas:ī quarū
radicib⁹ hostile qđdā lignēū ficcū ⁊ in mucro-
nē attenuatū figūt:neq̄ his audēt iugif vti:nā

Oceanica Classis

sepe euenit cū miserim duos vel tris homines
ex meis ad aliquas villas: vt cū eaz loquerē-
tur incolis: exiisse agnē glomeratū ex Indis:
et vbi nostros appropinquare vīdebāt: fugam
celeriter arripuisse: despretis a patre liberis ⁊
ecōtra. ⁊ hoc nō q̄ culpiam eorū damnū aliq̄
vel iniuriā illata fuerit: immo ad quoscūq; ap-
puli ⁊ q̄bus cū verbū facere potui: quicqd̄ ha-
bebā sum elargit⁹: pannū aliaq; p̄multa: nulla
mibi facta versura: sed sunt natura pauidi ac
timidi. Letez vbi se cernūt tutos: oīni metu re-
pulsio: sunt ad modū simplices ac bone fidei: ⁊
in oīnibus que habent liberalissimi: roganti q̄
possidet inficiat nemo: quin ipsi nos ad id po-
scendum inuitāt: ⁊ haximū erga oēs amorē p̄-
seferūt: dāt queq; magna p̄ paruis. minima lz
re nībiloue p̄tenti: ego attē p̄hibui ne tam mi-
nima ⁊ nulli⁹ p̄cij hīsce darent: vt sunt lancis/
parapsidii / vitriq; fragmēta / hte ⁊ clauī / ligule /
quanq̄ si hoc poterāt adipisci: videbāt eis pul-
cerrima mūdi possidere iocalia. Accidit enim
quēdam nauitā: tantū auri pondus habuisse
p̄ vna ligula: quāti sūt tres aurei solidi: ⁊ sic
alios p̄ alijs mīorīs p̄cij: p̄stīm p̄ blanquis no-
uis: ⁊ q̄busdā nūmis aurcis: p̄ q̄b⁹ habēdis da-
bāt q̄cqd̄ petebat vēditor: puta vnciā cū vīmi-
dia ⁊ duas aurī: vī trigīta ⁊ q̄dragīta bombid

pondo: quā ipi iā nouerāt. itē arcuum/ampbo
re/hydrie/dolij q̃ fragmēta: bombice: z auro tā
q̃ bestie cōparabāt. qđ quia iniquū sane erat:
vetui: dedi q̃ eis multa pulcra z grata q̃ mecū
tulerā nullo iterueniēte p̃mio: vt eos mibi fa-
cili⁹ p̃cillarē: fieret q̃ xp̃icole: z vt sint p̃zoni in
amorē erga Regē/Reginā principes q̃ nostros
et vniuersas gētes Hispanie: ac studeāt p̃gre-
re z coaceruare: ea q̃ nobis tradere q̃b⁹ ipi af-
fluūt z nos magnope idigem⁹. Nullā hij norūt
p̃dolatriā: imo firmissime credūt oēz vim: oēz
potētia: oīa deniq̃ bona esse ī celo: meq̃ inde
cū his nauib⁹ z nautis descēdisse: atq̃ Balo vbi
fui susceptus postq̃ metū repulerāt. Nec sunt
segnes aut rudes: quin summi ac p̃spicacis in-
genij: z hoīes qui transfretāt mare illd: nō sine
admiratiōe vniuscuius q̃ rei rationē reddunt:
sed nūq̃ viderunt gentes vestitas: ne q̃ naues
hmōi Ego statim atq̃ ad mare illd pueni: e pri-
ma insula quosdā Indos violenter arripui: q̃
ediscerēt a nobis: z nos p̃iter docerent ea: q̃ p̃
ipsi in hisce partibus cognitionē habebant. et
ex voto successit: nā breui nos ipos: z hij nos:
tum gestu ac signis: tum verbis intellexerunt.
magnos nobis fuere emolumēto. veniunt mō
mecū tñ qui semp putant me desfluisse e celo
q̃uis diu nobiscū versati fuerint hodieq̃ ver-

senf. ⁊ hi erant primi: q̄ id quocūq; appellaba-
mus nunciabāt: alij deinceps alijs elata voce
dicētes. Venite venite ⁊ videbitis gētes ethe-
reas. Quāobzē tā femie q̄ viri: tā impuberes
q̄ adulti: tam iuuenes q̄ senes: sponſita formi-
dine paulo ante p̄cepta: nos certatim viſebāt
magna iter ſtipāte caterua alijs cibū/ alijs po-
tum aſſerentib⁹: maxio cū amore ac beniuolē-
tia incredibili. Habz vnaque q; inſula multas
ſcaphas ſolidi ligni: ⁊ ſi anguſtas: longitudine
tū ac forma noſtris biremib⁹ ſimiles: curſu aut
velociores. Regunt remis tantūmodo. Harū
quedā ſunt magne: quedā parue: quedā i me-
dio p̄ſiſtunt. Plures tamē biremi que remigēt
duodeuiginti tranſtris maiozes: cū q̄b⁹ in oēs
illas inſulas: que innumere ſunt: tranſciūt. cūq;
his ſuā mercaturā exercēt: et inter eos comers-
tia ſiunt. Aliquas ego harū biremium ſeu ſca-
pharū: vidi q̄ vehebāt ſeptuaginta ⁊ octuagin-
ta remiges. In omnib⁹ his inſulis nulla eſt di-
uerſitas inter gentis effigies. nulla in moribus
atq; loquela: quin oēs ſe intelligūt adinuicē:
que res putilis eſt ad id qd̄ ſereniſſimū Regē
noſtrū exoptare p̄cipue reor: ſc; eorū ad ſan-
ctam xp̄i fidem p̄uerſionē. cui quidē quantum
intelligere potui ſacilimi ſunt ⁊ p̄ni. Dixi quē

admodū sum pgressus antea insulā Iohanaꝝ
p rectū tramirez occasus in orientem miliaria
cccxxij. sꝑm quā viā ⁊ intualū itineris possum
dicere hāc Iohanā esse maiorē Anglia ⁊ Sco
tia sꝑmnanqꝫ vltra dicta. cccxxij. passuū milia:
in ea pte q̄ ad occidentē p̄spectat: due: quas
non petij: sup sunt puincie: quaz alterā Indi
Anan vocāt: cui⁹ accole caudati nascunt. Tē
dunt in longitudinem ad miliaria. clxxx. vt ab
his q̄s veho mecū Indis p̄cepī: qui om̄is has
callēt insulas. Hispane vero ambit⁹ maior est
totalispania a cologna vsqꝫ ad fontē rabidū
Hincqꝫ facile arguit⁹ q̄ quartū ei⁹ lat⁹ qd̄ ip̄e
p rectā lineā occidentis in orientē traieci: mili
aria p̄tinet. dxi. Hec insula ē affectūda ⁊ affe
ctata nō spernēda in qua ⁊ si aliaꝫ oīm vt dixi
p mulctissimo Rege n̄ro solenniter possessio
nem accepi: earūqꝫ imperiū dicto Regi peni
tus cōmittit⁹: i oportuniōri tñ loco: atqꝫ oīm lu
cro ⁊ cōmertio p̄decenti: cuiusdā magneville:
cui Natiuitatis dñi nomē dedim⁹: possessionē
peculiariter accepi. ibiqꝫ arcem quandāz eri
gere extemplo iussi: que modo iam debet esse
pacta: in qua hoīes qui necessarij sunt viſſi: cū
oīm armoz genere: ⁊ vltra annū victu opor
tu no reliqꝫ. Itē quādā carauellā: ⁊ p alijs p̄struē
bis tā i hac arte q̄ in ceteri peritos: ac eiusdē

Insula hyspanica

hyspanica

insule Regis erga nos beniuolentiā ⁊ familia-
ritatē incredibilē. Sūt em̃ gētes ille amabiles
admodū ⁊ benigne: eo q̃ Rex p̃dictus me fra-
trem suum dici gloriabat. Et si animū reuoca-
rent: ⁊ his q̃ i arce manserūt nocere velint: ne-
queūt: quia armis carēt: nudi scedūt: ⁊ nūq̃
cūmīdi. ideo dīcā arcem tenētes: dūtaxat p̃t
totā eā insulā nullo sibi imminente discrimine
(dūmodo leges quas dedim⁹ ac regimē nō ex-
cedāt) facile detinere. In om̃ib⁹ his insulis vt
intellexi: quisq̃ vni tm̃ p̃iugi acquiescit: p̃ter
principes aut reges: q̃bus viginti habere licz.
Femine magis q̃ viri laborare vident: nec be-
ne potui intelligere an habeāt bona pp̃ria: vi-
dī em̃ q̃d vn⁹ habebat alijs spartiri: p̃stīm da-
pes/ obsonia/ ⁊ hm̃oi. Nullū ap̃d eos monst̃
reperi: vt pleriq̃ existimabant: sed hos es ma-
gne reuerētie atq̃ benignos. Nec sunt nigri ve-
lut ethiopes. habēt crines planos ac demissos
nō degunt vbi radiorū solaris emicat calor. p̃
magna nāq̃ hic est solis vebementia: p̃pterea
q̃ ab æq̃noctiali linea distat. vbi videtur/ gra-
dus sex ⁊ viginti Ex montiū cacuminib⁹ ma-
ximū q̃s viget frig⁹: s̃z id q̃dem modetant In-
di: tū loci psuetudie: tū rex calidissimaz q̃b⁹
frequēter ⁊ luxuriose vescunt presidio. Itaq̃
mōstra aliq̃ nō vidi: neq̃ eoz alicubi habui co

gnitionem: excepta quadaz insula Charis nū-
cupata: que secunda ex Hispana in Indiam
transfretatibus existit. quam gens quedam a
finitimis habita ferocior incolit. bi carne hu-
mana vescunt. habent predicti biremiū gene-
ra plurima: quibus in omnes Indicas insulas
traijciunt/depredāt/surripiūtqz quecūqz pnt.
Nihil ab alijs differunt nisi qz gerunt more fe-
mineo longos crines. vtunt arcub⁹ et spiculis
arundineis: fixis (vt dixim⁹) in grossiori pre at-
tenuatis hastilib⁹. ideoqz habēt feroces: qua-
re ceteri Indi inexhausto metu plectuntur: sz
hos ego nihili facio plus qz alios. hi sunt qui
coeunt cum quibusdam feminis: que sole insu-
lam adateunin primā ex Hispana in Indiam
traijcientib⁹ habitant. he autē femine nulluz
sui serus opus exercent: vtunt em arcub⁹ et spi-
cul⁹ sicuti b eaz pūgib⁹ dixi muniūt: sese lami-
nis eneis qz maxia apd eas copia existit. Ali-
am mihi insulā affirmant supradicta Hispana
maiorē: ei⁹ incole carēt pilis. auroqz inf alias
potissimū exuberat. hui⁹ insule et aliaz qz vi-
di hoīes mecū porto: qz hoz q dixi testimoniū
phibēt. Deniqz vt nri discessus et celeris reuer-
siois cōpēdiū: ac emolumētū breuib⁹ astringā
b polliceoz me nris Regib⁹ inuictissimis puo-
eoz fultū auxilio: tantū auri datur quantum

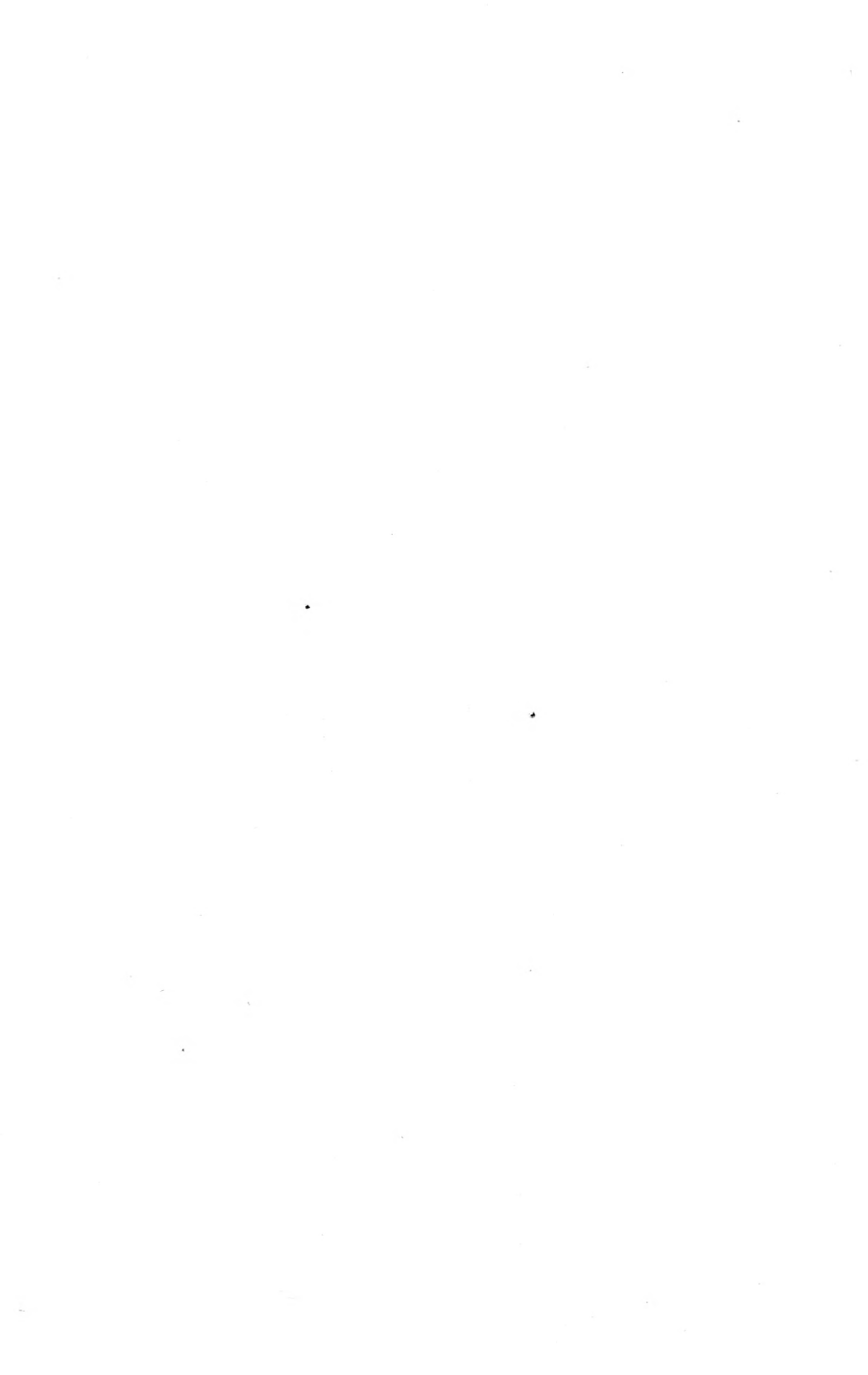
eis fuerit opus. tñ vero aromatuꝝ bombicis.
masticis (q̃ apud Chium dūtaret inuenit) tan
tūqꝫ ligni aloes. tantum suorꝝ hydrophilato
rum: quantū eorū maiestas voluerit exigere.
item reubarbarū talia aromatuꝝ genera: q̃ hī
quos in dicta arce reliqui iā inuenisse: atqꝫ in
uenturos existimo. qñquidē ego nullibi ma
gis sum moratus nisi quantū me coegerūt vē
ti: p̃ter q̃ in villa Natiuitatis: dū arcem con
dere ⁊ tuta omnia esse prouidi. Que ⁊ si maria
et inaudita sunt: multo tamē maiora forent si
naues mihi vt ratio exigūt subuenissent. Eleꝝ
multū ac mirabile hoc: nec nostris meritis cor
respondēs: sed sancte Ch̃ristiane fidei: nostro
rumqꝫ Regū pietati ac religiōi: quia qđ hu
manus cōsequi nō poterat intellectus: id hūa
nis concessit vsuū. Solet em̃ deus suos su
os: quiqꝫ sua p̃cepta diligūt: etiā i impossibili
bus exaudire: vt nobis i p̃sentia p̃tigit: q̃ ea p̃se
cuti sum⁹: q̃ hacten⁹ mortaliū vires nime atti
gerāt. nā si barꝝ insularꝝ q̃piā aliqđ sc̃p̃seūt aut
locuti sūt: oēs p̃ambages ⁊ p̃iecturas nemo se
eas vidisse asserit: vñ p̃pe videbat fabula. Igi
tur Rex ⁊ Regia p̃ncipes ac eorꝝ regna felicis
sima: cū creqꝫ alie Ch̃ristianorꝝ puincie Salua
tori dño ñro Iesu xp̃o agam⁹ gr̃as: q̃ tāta nos
victoria munereqꝫ donauit: celebrēt p̃cessiōes

peragant solennia sacra. festaq; fronde velent
delubra. Exultet *Chriſt*⁹ in terris: quæ admodū
in celis exultat: cum tot populorum p̄ditas añ
hac animas ſaluatum iri p̄uideret. Letemur ⁊
nos: tū p̄pter exaltationē noſtre fidei. tum p̄
pter rerū temporalium incremēta: quorū nō ſolū
Iſpania ſed vniuerſa *Chriſtianitas* eſt futu-
ra p̄ticeps. Hæc vt geſta ſunt ſic breuiter enar-
rata. Vale, *Alifbone* pridie ydus *Marcij*.

Criſtofor⁹ Colom Oceane claffis p̄fect⁹.

Epigrama. *R. L. de Corbaria* Ep̄ſcopi
Abontis paluſij
Ad Inuictiſſimū Regē Iſpaniarū

Jam nulla Iſpaniæ tellus addēda triūphis:
Atq; parum tantis virib⁹/orbis erat.
Nunc longe *Eois* regio deprenſa ſub vndis.
Auctura eſt titulos *Betice* magne tuos.
Vnde repertori incrito referenda *Colūbo*
Gratia: ſ; ſummo eſt maior habēda deo:
Qui vincēda parat noua regna tibiq; ſibiq;
Teq; ſimul fortem preſtat ⁊ eſſe pium.

Bot. 4/15/53 Parke-Burnet Auction,
N. Y. (\$5.00) Lot #229, Stetson
Collection. (One of 8 for \$5.00) .65

